

NOTAT

Kommunernes aktuelle likviditet

Finansieringssiden er atter et hovedtema i økonomiforhandlingerne for 2015. I den forbindelse må der forventes et betydeligt fokus på kommunernes likviditet. Dette skal blandt andet ses i lyset af de ekstraordinære finansieringstilskud på 3 mia. kr., der blev aftalt for 2013 og 2014, og som ikke mindst blev givet med henvisning til likviditetstabet på godt 6 mia. kr. ifm. overgangen til Udbetaling Danmark.

Forud for opstarten af økonomiforhandlingerne har KL's sekretariat gennemført en analyse af en række elementer i relation til kommunernes likviditet. Analysens fokus er på kommunernes gennemsnitlige likviditet efter kassekreditreglen, og det er denne likviditetsopgørelse, der henvises til med betegnelsen "likviditet".

Analysens hovedkonklusioner er følgende:

- Kommunernes likviditet udgjorde 33,6 mia. kr. efter 1. kvartal 2014 og er faldet med i alt 1,2 mia. kr. de seneste to kvartaler. Likviditetsniveauet ligger aktuelt 0,9 mia. kr. under niveauet ved udgangen af 2012, men stadig godt 9 mia. kr. højere end medio 2010, hvor likviditeten var på sit laveste niveau efter kommunalreformen. Likviditeten befinder sig således stadig på et meget højt niveau ift. tidligere.
- Faldet i likviditeten skal formodentlig primært ses i sammenhængen med afskaffelsen af den forskudsvisse refusion ved opgaveoverdragelsen til Udbetaling Danmark i marts 2013. Faldet vil i udgangspunktet blive modvirket af likviditetseffekten af det ekstraordinære finansieringstilskud, der endnu ikke er slået fuldt igennem.
- Kommunerne vurderer, at en stor del af den samlede likviditet er reserveret til specifikke formål. Således vurderes ca. 17 mia. kr. at være

Den 12. maj 2014

Sags ID: SAG-2014-02442
Dok.ID: 1856587

ANW@kl.dk
Direkte 3370 3544
Mobil 2811 4181

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1/5

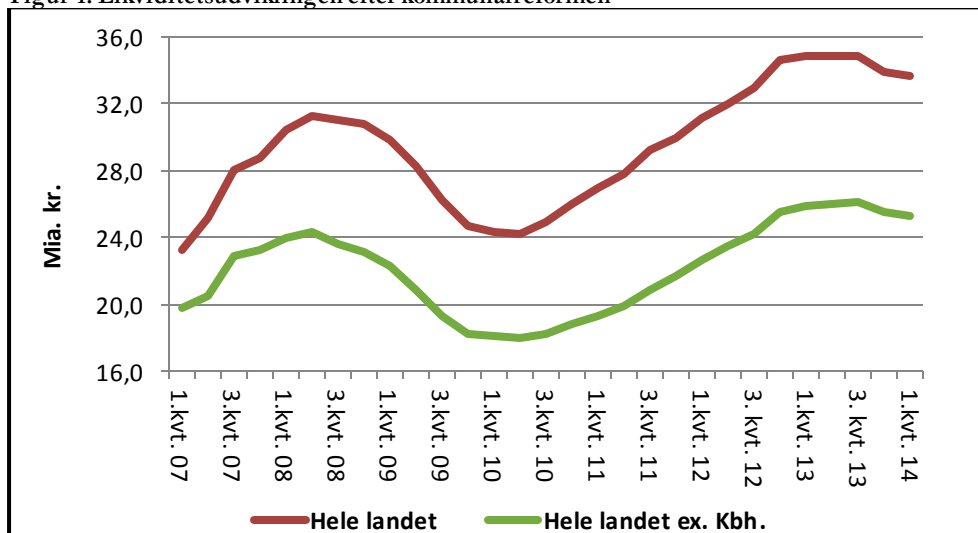
reserveret til især allerede besluttede anlægsinvesteringer, mens godt 4 mia. kr. vurderes at vedrøre decentralt opsparede midler. Kommunerne vurderer således, at den frit disponible likviditet ligger i underkanten af 12 mia. kr. Baseret på tidligere års erfaringer er det imidlertid KL's vurdering, at en stor del af anlægsprojekterne fortsat skubbes fra år til år, hvorfor den reelle disponible likviditet formodentlig er noget højere.

- Likviditeten er skævt fordelt mellem kommunerne. Fire kommuner har aktuelt under 1.000 kr./indbygger, mens yderligere 19 kommuner ligger under godt 3.000 kr./indbygger. 75 kommuner har altså mere end godt 3.000 kr./indbygger, hvoraf 11 kommuner har over 8.000 kr./indbygger.
- Hovedparten af de kommuner, der aktuelt ligger lavt på likviditeten, er præget af de samme udviklingstræk, hvoraf de vigtigste er:
 1. De har en negativ befolkningsudviklingsudvikling i perioden 2010-2014, mens befolkningen på landsplan er steget 1,7 pct.
 2. De har øget den langfristede gæld i perioden 2010-2013, mens der på landsplan er et mindre fald i gælden, når denne opgøres eksklusive gælden vedr. ældreboliger.
 3. De har en gennemsnitlig strukturel driftsbalance, der ligger et stykke under gennemsnittet på landsplan, og altså vanskeligere ved at finansiere de samlede udgifter.

Udviklingen i likviditeten og fordelingen af den

Kommunernes likviditet steg fra udgangen af 2010 til udgangen af 2012 med cirka en mia. kr. i kvartalet. Udviklingen fladede derefter ud indtil 3. kvartal 2013, hvor likviditeten begyndte at falde. De seneste to kvartaler er kommunernes samlede likviditet samlet set faldet med 1,2 mia. kr.

Figur 1: Likviditetsudviklingen efter kommunalreformen

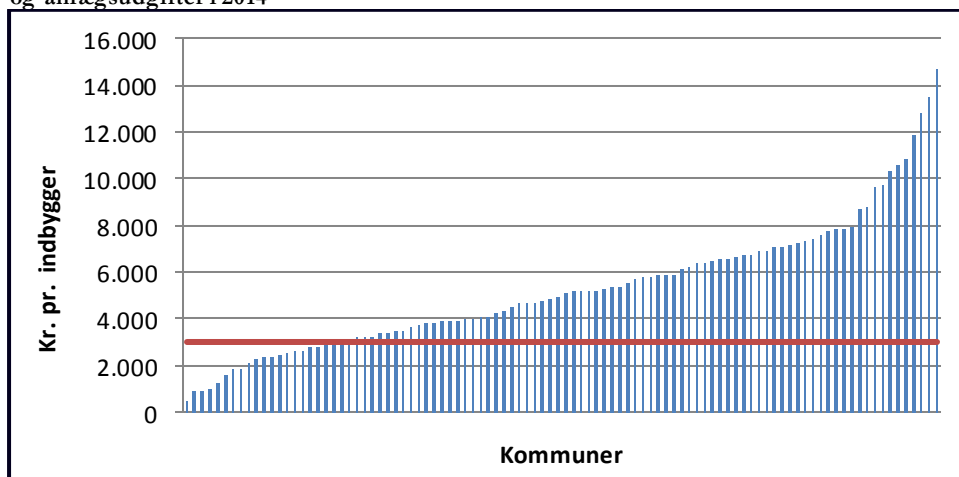

Opgøres likviditeten pr. indbygger svarer stigningen til godt 1.600 kr./indbygger. Stigningen er sket forholdsvis bredt i kommunerne, idet 78 kommuner aktuelt har en likviditet, der er højere, end det var tilfældet medio 2010.

Den samlede likviditet er ikke ligeligt fordelt blandt kommunerne. Før kommunalreformen havde Økonomi- og Indenrigsministeriet en tommelfingerregel om, at en kommunes likviditet burde udgøre mindst 2,9 pct. af de budgetterede bruttodrifts- og anlægsudgifter. Dette kan fortsat anvendes som tommelfingerregel, dog med den tilføjelse, at det bør være tale om 2,9 pct. udover de decentralt opsparede midler, der indgår i likviditeten.

Nedenstående figur 2 viser alle kommunernes likviditet efter 1. kvartal 2014 i forhold til de budgetterede bruttodrifts- og anlægsudgifter i 2014. Hver enkelt blå søjle repræsenterer således en kommune. Den røde streg viser tommelfingerreglen inkl. de decentralt opsparede midler. Denne svarer til godt 3.000 kr./indbygger.

Figur 2: Kommunernes likviditet efter 1. kvartal 2014 i pct. af de budgetterede bruttodrifts- og anlægsudgifter i 2014

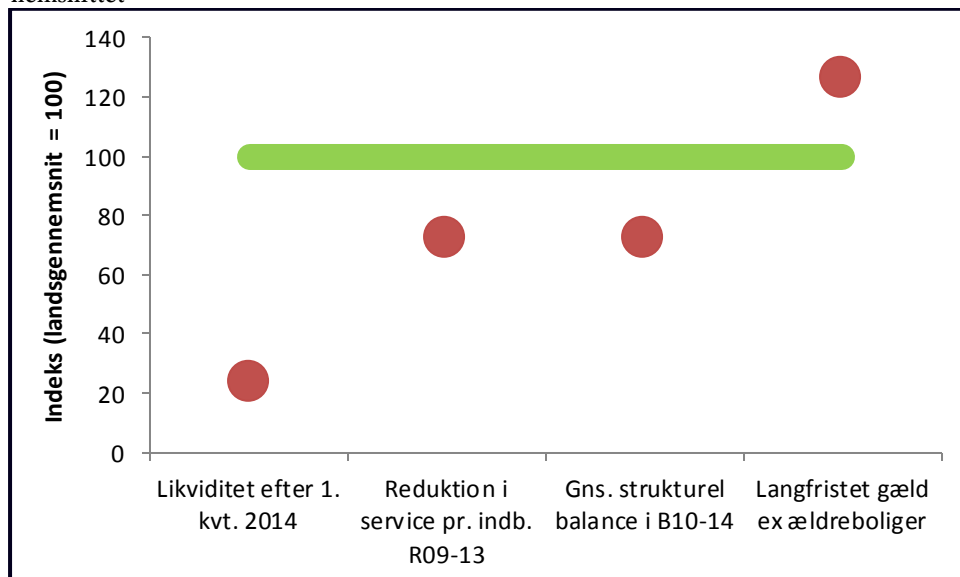
Generelle udviklingstræk for kommunerne med lav likviditet

Når der kigges på de 10 kommuner, der aktuelt har de lavest likviditetsniveauer, tegner der sig et overordnet billede af en række fællestræk. Først og fremmest er der tale om kommuner, der har oplevet en befolkningstilbagegang i løbet af de seneste år. Gennemsnitligt har de 10 kommuner med lavest likviditet pt. haft et fald i indbyggertallet på 1,2 pct. fra 2010 til 2014, mens landets samlede befolkningstal er steget 1,7 pct. i samme periode.

Nedenstående figur 3 viser en sammenligning mellem landsgennemsnittet og gennemsnittet for de 10 kommuner, der pt. har lavest likviditet ift. ovennævnte udviklingstræk. Tallene er indekseret, så det er muligt at sam-

menligne på tværs af de fire nøgletal. Den grønne streg viser landsgennemsnittet, mens de røde prikker viser gennemsnittet for de 10 kommuner. Figuren viser altså, at de 10 kommuners gennemsnitlige langfristede gæld ligger ca. 25 pct. over landsgennemsnittet osv.

Figur 3: Sammenligning af nøgletal for de 10 kommuner med lav likviditet med landsgennemsnittet

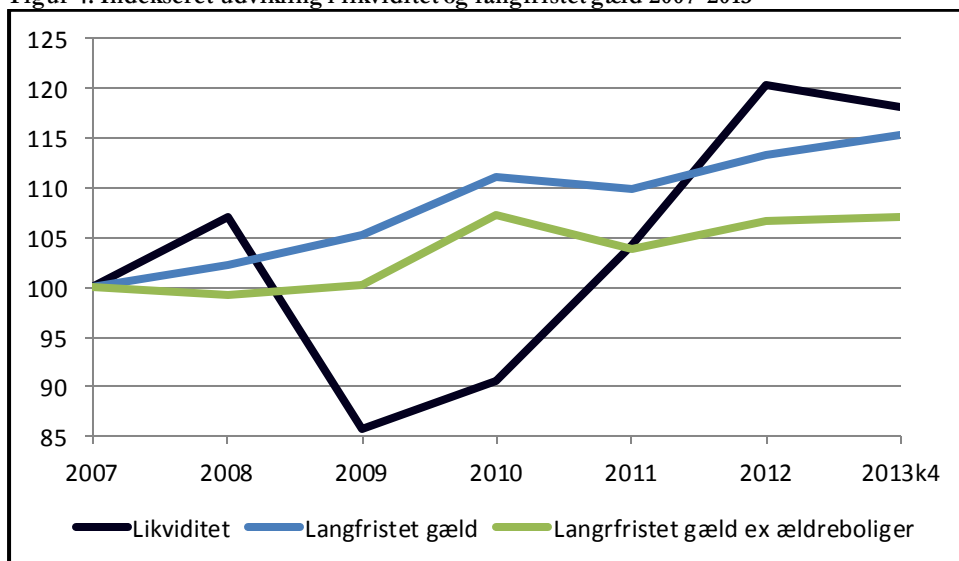

Gælden vokser også – men mindre end likviditeten

Parallelt til udviklingen i kommunernes likviditet, har kommunernes samlede langfristede gæld også været stigende. I perioden efter reformen er kommunernes samlede langfristede gæld steget fra 74 mia. kr. ultimo 2007 til godt 85 mia. kr. ultimo 2013, altså en stigning på 11 mia. kr. Dette svarer til en vækst på godt 15 pct. eller cirka 1.600 kr./indbygger.

Opgøres den langfristede gæld imidlertid uden den del, der vedrører ældreboliger opført efter almenboligloven – som har en ganske særlig finansieringsform og ikke medregnes i hverken de forudsatte bruttoanlægsniveauer eller serviceudgifterne – er billedet en smule anderledes, idet stigningen så kun er på 4 mia. kr. svarende til cirka 7 pct.

Figur 4: Indekseret udvikling i likviditet og langfristet gæld 2007-2013

Som ovenstående figur 4 viser, var gælden (opgjort eksklusiv den del, der vedrører ældreboliger) kun stigende til og med 2010 – blandt andet pga. meget store lånepuljer i 2009 og 2010 i kølvandet på den finansielle krise. Siden da har der på landsplan været et lille nettoafdrag. Figur 4 viser også, at likviditeten i perioden ultimo 2007 til ultimo 2013 er steget forholdsmevsigt mere end den langfristede gæld.

Ultimo 2013 er gælden (opgjort eksklusiv den del, der vedrører ældreboliger) marginalt lavere, end det var tilfældet ultimo 2010. I den forbindelse skal det nævnes, at kommunerne for 2014 har budgetteret med et nettolåneoptag på knap 0,6 mia. kr. og et likviditetstræk på godt 1,5 mia. kr.